

Vergaderjaar 2004–2005

29 962

Weer Samen Naar School. Zorgleerlingen in het basisonderwijs

Nr. 3

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 26 januari 2005

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap¹ heeft een aantal vragen aan de Algemene Rekenkamer voorgelegd over het rapport «Weer Samen Naar School. Zorgleerlingen in het basisonderwijs» (kamerstuk 29 962, nr. 2).

De Algemene Rekenkamer heeft deze vragen beantwoord bij brief van 26 januari 2005.

Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De Voorzitter van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Cornielje

Adjunct-griffier van de commissie voor de Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Boeve

¹ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), Kalsbeek (PvdA), Cornielje (VVD), Voorzitter, Lambrechts (D66), Hamer (PvdA), Van Bommel (SP), Vendrik (GL), Mosterd (CDA), Blok (VVD), Balemans (VVD), Slob (CU), Vergeer (SP), Tichelaar (PvdA), Joldersma (CDA), De Vries (CDA), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Eski (CDA), Eijsink (PvdA), Leerdam, MFA (PvdA), Ondervoorzitter, Van Miltenburg (VVD), Kraneveldt (LPF), Hermans (LPF), Van Dam (PvdA), Visser (VVD), Azough (GL) en Roefs (PvdA).

Plv. leden: Ferrier (CDA), Verbeet (PvdA), Rijpstra (VVD), Bakker (D66), Bussemaker (PvdA), Vacature (SP), Tonkens (GL), Jonker (CDA), Hirsi Ali (VVD), Örgü (VVD), Van der Vlies (SGP), Kant (SP), Dijkma (PvdA), Hessels (CDA), Sterk (CDA), Atsma (CDA), Van Bochove (CDA), Van Hijum (CDA), Arib (PvdA), Stuurman (PvdA), De Krom (VVD), Varela (LPF), Nawijn (LPF), Adelmund (PvdA), Aptroot (VVD), Halsema (GL) en Kruijsen (PvdA).

1

Compliceert het samengaan van wegings- en zorgfactoren ook het maken van een handelingsplan en de uitvoering daarvan, net zoals dit ook de meting van het resultaat en effect van Weer Samen Naar School (WSNS) in het kader Van Beleidsbegroting Tot Beleidsverantwoording compliceert?

De Algemene Rekenkamer heeft niet onderzocht of en in hoeverre dit samengaan bij het opstellen van handelingsplannen een complicatie vormt. In de handelingsplannen die zij in haar onderzoek heeft gezien speelde dit onderscheid geen enkele rol.

Wel impliceert de bundeling van zorgmiddelen dat een leerling op een school met meer zorgmiddelen meer kans heeft dat de in het handelingsplan geformuleerde zorg ook daadwerkelijk gegeven kan worden. Een school heeft meer zorgmiddelen als zij meer gewichtengelden heeft.

2

In het stroomschema «zorgleerlingen PO-VO» zoals weergegeven in de hand-out sheets uitgereikt tijdens de technische briefing op 19 januari 2005, wordt geschat dat 20 procent van de zorgleerlingen in het reguliere primair onderwijs zit. Zijn dat zorgleerlingen of gewichtenleerlingen of allebei? Kan er cijfermatig een onderscheid worden gemaakt?

Cijfermatig onderscheid tussen zorg- en gewichtenleerlingen valt te maken.¹ Uit de door de Algemene Rekenkamer onderzochte leerlingdossiers bleek dat gemiddeld 21,5 procent van de leerlingen op de bezochte reguliere basisscholen als zorgleerling geregistreerd stond. Van deze zorgleerlingen was 34 procent tevens een onderwijsachterstandsleerling, extra bekostigd volgens de gewichtenregeling. Dit percentage is niet zonder meer te generaliseren naar de totale populatie zorgleerlingen. In de leerlingadministraties is afzonderlijk het toegekende gewicht van de leerlingen geregistreerd.

3

De Algemene Rekenkamer spreekt over een verhoging van het zorgbudget van 3,8 procent naar 5 procent. Wanneer is deze verhoging doorgevoerd en uit welke middelen is deze bekostigd?

Toen in 1995 werd besloten de meerkosten van het speciaal onderwijs te bevriezen in een vast zorgbudget werd bij de berekening uitgegaan van het toenmalige aantal leerlingen in het speciaal onderwijs (LOM, MLK en IOBK). Dat aantal bedroeg 3,8 procent van het totaal aantal leerlingen in het primair onderwijs. In 1998, bij de invoering van de Wet op het Primair Onderwijs werd aan het op dit cijfer gebaseerde zorgbudget de middelen voor de Operatie Toerusting en Bereikbaarheid en andere aanvullende zorgmiddelen toegevoegd. Naar het ministerie meedeelde vormde het resulterende bedrag het equivalent van de meerkosten die voorheen gemaakt zouden zijn voor een aantal leerlingen in het speciaal onderwijs gelijk aan 5 procent van het totaal aantal leerlingen in het huidige primair onderwijs.

4

Betekent de conclusie dat het basisscholen nog niet is gelukt om alle leerlingen zorg op maat te geven dat een aantal leerlingen helemaal geen zorg krijgt of dat sommige leerlingen niet de zorg krijgen die bij hen past?

De basisscholen hebben in het onderzoek aangegeven dat bij een kwart van de 235 zorgleerlingen de benodigde zorg niet of niet helemaal geboden kan worden. Als belangrijkste redenen worden gebrek aan tijd, middelen en expertise genoemd. Het probleem schuilt vooral in mate

¹ De hand-out waarvan in de vraag sprake is, is als bijlage bij deze antwoorden gevoegd.

waarin bij sommige leerlingen zorg vereist is. De scholen benadrukten in dit verband vaak hun beperkingen.

5

Hoeveel leerlingen in de basisschoolleeftijd hebben een indicatie Leerlinggebonden financiering, uitgedrukt in het percentage van de leerlingpopulatie in de basisschoolleeftijd?

In de Zesde voortgangsrapportage leerlinggebonden financiering (Tweede Kamer, vergaderjaar 2003–2004, 27 728, nr. 76) wordt hier nadere informatie over verstrekt. In het schooljaar 2003–2004, het eerste schooljaar waarin de LGF-regeling van kracht was, hadden 6 084 leerlingen een indicatie. Van hen stonden 5 619 leerlingen op een reguliere basisschool en 465 leerlingen op een speciale basisschool ingeschreven. Het totaal aantal leerlingen in de basisschoolleeftijd was 1 645 800 leerlingen. Het percentage leerlingen met een LGF indicatie in het schooljaar 2003–2004 in de basisschoolleeftijd was 0,37 procent.

6

Op welke wijze en wanneer zijn de huidige zorgmiddelen gegroeid tot de meerkosten die voorheen gemaakt zouden zijn voor een aantal leerlingen in het speciaal onderwijs, gelijk aan 5 procent van het totaal aantal leerlingen?

Zie het antwoord op vraag 3.

7

Volgens actuele gegevens gaat 3,2 procent van de zorgleerlingen naar het speciaal basisonderwijs. Er is budget voor 5 procent. Is het waar dat daaruit niet de conclusie kan worden getrokken dat 1,8 procent in het reguliere primair onderwijs zit? Is het waar dat daaruit wel geconcludeerd kan worden dat er slechts voor 1,8 procent budget is?

Vanuit het WSNS-zorgbudget worden eerst de speciale basisscholen bekostigd. Op landelijk niveau is na de bekostiging van de speciale basisscholen nog (5 procent -/- 3,2 procent =) 1,8 procent van het totale zorgbudget beschikbaar voor de verdere uitvoering van WSNS. Dit betekent niet dat het resterende budget volledig in de reguliere basisscholen wordt besteed. Van deze 1,8 procent moeten ook de kosten voor coördinatie en organisatie en de Permanente Commissie Leerlingenzorg worden bekostigd. De individuele samenwerkingsverbanden bepalen hoe het resterende zorgbudget in hun samenwerkingsverband besteed zal worden.

8

Hoeveel procent van de leerlingen in het reguliere primair onderwijs is zorgleerling? Hoe verhoudt dit percentage zich tot het percentage van 20 procent in het stroomschema 'zorgleerlingen PO-VO' zoals weergegeven in de hand-out sheets uitgereikt tijdens de technische briefing op 19 januari 2005?

Het percentage zorgleerlingen in het reguliere basisonderwijs kan alleen geschat worden, waarbij het ontbreken van duidelijke definities een complicatie vormt.¹ Uit het veldonderzoek van de Algemene Rekenkamer kwam naar voren dat ruim een vijfde deel van de leerlingen op de reguliere basisscholen als zorgleerling geregistreerd stond. In het onderzoek Zorgleerlingen en de PCL (december 2003) benoemen leerkrachten 30 procent van hun leerlingen als zorgleerling. De hier gehanteerde definitie van zorgleerling was: leerlingen die aanzienlijk meer aandacht en zorg

¹ Zie de bijgevoegde hand-out.

nodig hebben. Dit onderzoeksrapport is u aangeboden bij de Zesde voortgangsrapportage WSNS (Tweede Kamer, vergaderjaar 2003–2004, 21 860, nr. 72).

9

Hoeveel leerlingen die vallen onder de WSNS-indicatie zaten gedurende de afgelopen tien jaar op een speciale basisschool, uitgedrukt in het percentage van de leerlingpopulatie in de basisschoollleeftijd?

In onderstaande tabel staat voor de afgelopen tien jaar aangeven hoeveel leerlingen op een school voor speciaal basisonderwijs ingeschreven stonden. Deze aantallen zijn gerelateerd aan het aantal leerlingen in de basisschoollleeftijd, dat wil zeggen de leerlingen in het regulier basisonderwijs, het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs tezamen. Om het beeld compleet te maken, is ook het aantal leerlingen opgenomen dat ingeschreven stond bij een school voor speciaal onderwijs. Ook deze aantallen zijn gerelateerd aan het aantal leerlingen in de basisschoollleeftijd.

De onderste rij in de tabel toont het aantal leerlingen in de basisschoollleeftijd, niet ingeschreven op een reguliere basisschool.

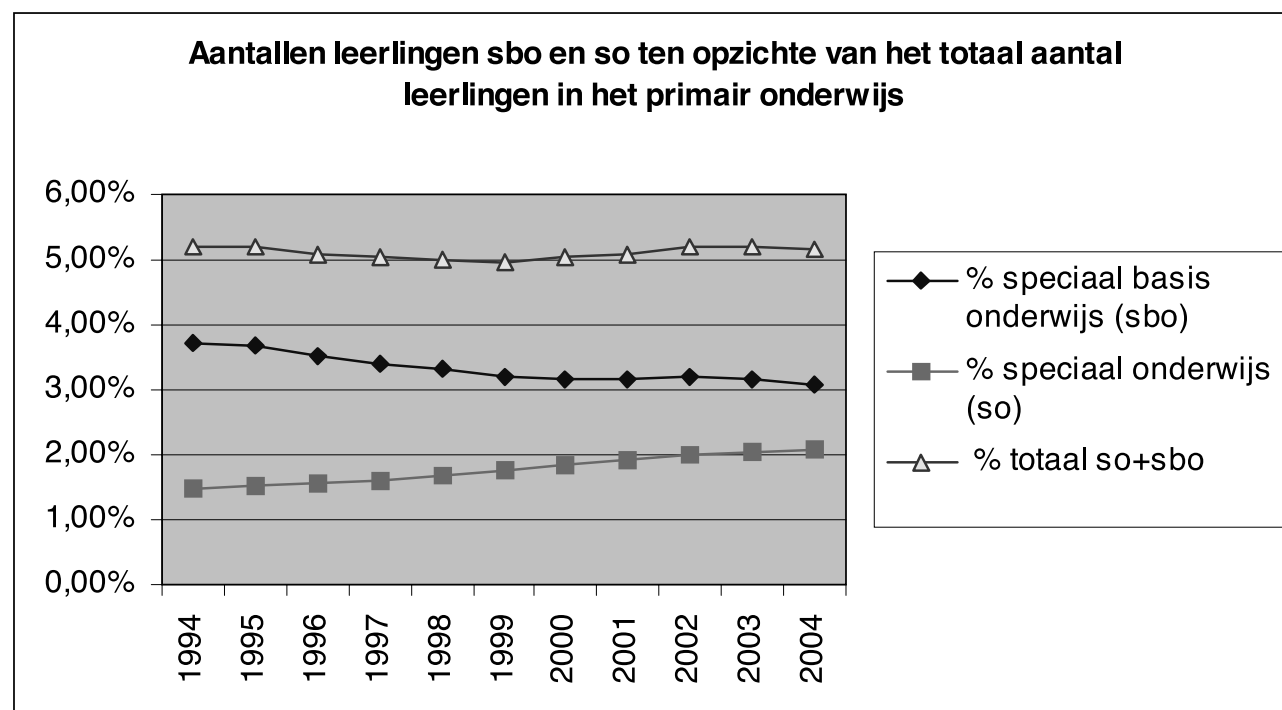
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
sbo	57 098	57 500	55 567	54 671	53 604	52 047	51 557	51 786	52 075	51 369	50 088
bao	1 451 332	1 476 825	1 500 969	1 519 680	1 533 595	1 542 997	1 546 299	1 552 076	1 549 776	1 547 342	1 548 741
so	22 742	23 522	24 630	25 821	27 095	28 843	30 285	31 564	33 060	33 511	34 092
<i>totaal</i>	<i>1 531 172</i>	<i>1 557 847</i>	<i>1 581 166</i>	<i>1 600 172</i>	<i>1 614 294</i>	<i>1 623 887</i>	<i>1 628 141</i>	<i>1 635 426</i>	<i>1 634 911</i>	<i>1 632 222</i>	<i>1 632 921</i>
% sbo	3,73%	3,69%	3,51%	3,42%	3,32%	3,21%	3,17%	3,17%	3,19%	3,15%	3,07%
% so	1,49%	1,51%	1,56%	1,61%	1,68%	1,78%	1,86%	1,93%	2,02%	2,05%	2,09%
% totaal so+sbo	5,21%	5,20%	5,07%	5,03%	5,00%	4,98%	5,03%	5,10%	5,21%	5,20%	5,16%

Bron: Brief van de minister van OCW, d.d. 18 januari 2005 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2004–2005, 21 860, nr. 76)

sbo: speciaal basisonderwijs
bao: (regulier) basisonderwijs

so: speciaal onderwijs

Grafisch weergegeven ziet deze tabel er aldus uit:

Bijlage bij brief Algemene Rekenkamer betreffende de vragen van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het rapport 'Weer Samen Naar School. Zorgleerlingen in het basisonderwijs'

Hand-out waarvan sprake is in vraag 2 en vraag 8:

Stroomschema zorgleerlingen

